Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	10C/67/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6109208194
Dátum vydania rozhodnutia:	15. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Pavel Rohárik
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2016:6109208194.23

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, rozhodujúc sudcom JUDr. Pavlom Rohárikom, vo veci žalobcov - X/ V.. N. I., T.. X. T. XXXX, X/ W. I., T..
X. Z.W. XXXX, Z. X/ W. I., T.. X. I. XXXX, H. H. H., I. X. XX, zastúpených JUDr. Milanom Szőllőssym, advokátom, 040 01 Košice, Mlynská 28, proti žalovanému I. X., T.. X. S. XXXX, H. XXX XX H. Š., B. X, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu v sume 10 000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 2/ nemajetkovú ujmu v sume 10 000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 3/ nemajetkovú ujmu v sume 10 000 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a .

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcom 32 % trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Uznesením č. k. 15Co/193/2015 - 483 zo dňa 23. júna 2016 zrušil odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 10C/67/2009 - 403 zo dňa 21. októbra 2014, ktorým priznal žalobcom (každému zvlášť) náhradu nemajetkovej ujmy v sume 4 000 Eur (a vo zvyšku žalobu zamietol), ktorú uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému a v tom čase žalovanej Komunálnej poisťovni, a.s., Vienna Insurance Group (ďalej len „poisťovňa“). V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že poisťovňa v tomto konaní pasívne legitimovaná nie je a uznal námietku žalobcov, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je nízka. Konštatoval, že Občiansky zákonník maximálnu ani minimálnu výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje a jej určenie je na voľnej úvahe súdu, ktorý musí hodnotiť jednotlivé okolnosti i celkovú povahu konkrétneho prípadu. Vyslovil názor, že okresný súd dostatočne nezohľadnil vysokú intenzitu nepriaznivého následku činu žalovaného a ujmu, ktorá žalobcom vznikla. Zdôraznil, že právo na ochranu osobnosti žalobcov bolo porušené protiprávnym zásahom, následky ktorého nemožno odstrániť len morálnou satisfakciou, lebo žiadna forma morálneho zadosťučinenia nestačí na primerané vyváženie a zmiernenie žalobcom vzniknutej nemajetkovej ujmy. Poukázal na konanie žalovaného, ktorý ako vodič osobného motorového vozidla nedal prednosť skupine chodcov prechádzajúcim po riadne vyznačenom prechode, narazil do nich, čím spôsobil smrteľné zranenie V.. Z.. W. I. a podotkol, že žalovaný bol v priebehu necelých 22 mesiacov účastníkom 4 dopravných nehôd. Zhodnotením všetkých okolností

vyslovil názor, že žalobcom v dôsledku straty blízkej osoby patrí nemajetková ujma v oveľa vyššej sume, než ju priznal okresný súd.

2. V reakcii na názor odvolacieho súdu o absencii pasívnej vecnej legitimácie poisťovne zobrali žalobcovia žalobu proti nej späť a súd konanie v tejto časti uznesením č. k. 10C/67/2009 - 505 zo dňa 27. septembra 2016 zastavil.

3. Právny zástupca žalobcov poukázal na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia i názor odvolacieho súdu, že žalobcom by mala byť priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v oveľa vyššej sume vzhľadom k tomu, že utrpeli stratou blízkej osoby i faktu, že žalovaný už pred touto dopravnou nehodou viackrát porušil pravidlá cestnej premávky.

4. Žalovaný sa k výške náhrady nemajetkovej ujmy konkrétne nevyjadril. Uviedol, že je nezamestnaný, pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť k štvormesačnej dcére a je proti nemu vedených niekoľko exekúcii. Podotkol, že nie je schopný žalobcom nahradiť ani už priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v celkovej sume 12 000 Eur.

5. Súd doplnil už vykonané dokazovanie (výsluchom účastníkov, oboznámením sa s ich písomnými vyjadreniami, výsluchom svedkov I. K., V.. V. V., V.. Z.. S. H., V.. I. D., V.. I. Y., Ľ. C., F. X. Z. V. Ž., oboznámením sa s obsahom spisu sp.zn. 4T/56/2008, znaleckým posudkom č. 63/2010 znalca z odboru cestnej dopravy S.. V.. V. R. a výsluchom súdneho znalca, ústrižkom poštového peňažného poukazu - podacím lístkom zo dňa 28. mája 2008, fotodokumentáciou, lekárskymi správami, poistnou zmluvou č. 6804522426 poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uzatvorenou odporcami dňa 11. decembra 2007, všeobecnými poistnými

podmienkami pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, výpisom inkasného účtu poistnej zmluvy za obdobie od 11. decembra 2007 do 12. septembra 2014 a ďalšími listinnými dokladmi) vypočutím právneho zástupcu žalobcov a výsluchom žalovaného, pričom konštatuje nasledovné:

6. Odvolací súd nezrušil rozsudok z dôvodu nesprávneho alebo neúplného zistenia skutkového stavu (preto sa súd prvej inštancie už nezaoberal skutkovými okolnosťami okrem konštatovania zmeny pomerov žalovaného, ktorému pribudla vyživovacia povinnosť, je nezamestnaný a je proti nemu vedených niekoľko exekúcií), ale z dôvodu nedostatočnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy a absencie pasívnej vecnej legitimácie poisťovne. Nedostatok absencie pasívnej vecnej legitimácie poisťovne je zhojený zastavením konania voči nej, a spornou zostala len výška náhrady nemajetkovej ujmy.

7. Podľa § 391 ods. 2 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

8. Za daného stavu zostáva súdu rozhodnúť o výške náhrady nemajetkovej ujmy patriacej žalobcom 1/ - 3/. Žalobkyňa 1/ žiada náhradu nemajetkovej ujmy v sume 33 194 Eur, žalobcovia 2/ a 3/ v sumách po 49 800 Eur. Rozsudkom č. k. 10C/67/2009 - 214 zo dňa 3. apríla 2012 už má každý žalobca právoplatne a vykonateľne priznanú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 4 000 Eur. Odvolací súd vyslovil názor, že žalobcom v dôsledku straty blízkej osoby patrí nemajetková ujma v oveľa vyššej sume ako ju priznal okresný súd v zrušenom rozsudku, ktorým každému z nich priznal náhradu v sume 4 000 Eur (čo by v súčte s už priznanou náhradou znamenalo náhradu v sume 8 000 Eur každému z nich).

9. Súd prvej inštancie opakovane konštatuje, že podľa jeho názoru fakt zbytočnej a predčasnej smrti blízkej osoby navždy negatívne poznačil život žalobcov, ale vážnejšie, intenzívnejšie a dlhodobejšie zasahuje žalobkyňu 1/, ktorej manžel ako životný partner chýba a bude chýbať. Tým súd neznižuje stratu, ktorú smrťou otca utrpeli žalobcovia 2/ a 3/ ako deti, no vzhľadom k ich dospelému veku v čase smrti otca i perspektívy založenia vlastných rodín možno oprávnene predpokladať, že strata otca bude kompenzovaná výraznejšie ako v prípade manželky. Preto má súd za to, že žiadosť manželky (žalobkyne 1/) o nižšiu výšku náhrady nemajetkovej ujmy ako žiadosť žalobcov 2/ a 3/ (plnoletých detí) nezodpovedá reálnej ujme. Takáto žiadosť by bola podľa názoru súdu primeraná napr. vtedy, ak by deti boli v čase smrti otca maloleté a odkázané na jeho výchovu a materiálne zabezpečenie. Preto má súd za to, že všetkým trom žalobcom patrí náhrada nemajetkovej ujmy v rovnakej sume.

10. Je nesporné, že zákon maximálnu ani minimálnu hranicu výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje a jej určenie je na voľnej úvahe súdu, ktorý musí posúdiť jednotlivé okolnosti i celkovú povahu prípadu. V prípade prvého rozhodnutia rozsudkom č. k. 10C/67/2009 - 214 zo dňa 3. apríla 2012 si súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka pomohol zákonom č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v presvedčení, že uvedenie tohto pomocného kritéria znamená vyššiu čitateľnosť rozhodnutia. Použitie tohto kritéria však odvolací súd odmietol v uznesení č. k. 15Co/147/2012 - 343 zo dňa 19. marca 2014. V aktuálnom zrušujúcom uznesení odvolací súd konštatuje, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa vo významnej miere zaoberal aj posúdením sociálnej a

ekonomickej situácie rodiny žalovaného, a určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy tak, aby prisúdená suma nebola pre ňu likvidačná. Podľa odvolacieho súdu však okresný súd dostatočne nezohľadnil vysokú intenzitu nepriaznivého následku konania žalovaného a ujmu na strane žalobcov. Napriek tomu je súd prvej inštancie presvedčený, že pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba okrem iných nesporne závažných okolností (ako je napr. zavinenie žalovaného) zohľadniť i majetkové a sociálne pomery toho, kto má plniť, lebo inak sa rozhodnutie súdu stane len formálnym a nevykonateľným aktom, čo odporuje účelu súdneho konania a jeho autorite nepridá. Napokon, žalovaný už teraz deklaruje, že nie je schopný žalobcom nahradiť nemajetkovú ujmu ani v doteraz priznanej sume.

11. Je nesporné, že tragické následky dopravnej nehody zavinenej žalovaným a smrť manžela a otca žalobcov nemožno odstrániť len morálnou satisfakciou. Je zrejmé, že následky trestného činu žalovaného sú nereparovateľné a vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná. Z tohto pohľadu by však bola opodstatnená akokoľvek vysoká náhrada nemajetkovej ujmy (ale ani tú by žalobcovia nepochybne neoznačili za adekvátnu cenu za život svojho manžela a otca). Práve preto Občiansky zákonník maximálnu ani minimálnu hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch neurčuje a ponecháva ju na úvahu súdu, ktorý musí hodnotiť jednotlivé okolnosti a celkovú povahu konkrétneho prípadu. Inštitút náhrady nemajetkovej ujmy má nesporne funkciu satisfakčnú a za istých okolností môže kompenzovať ekonomické straty rodiny spôsobené stratou živiteľa (čo nie je tento prípad), ale nemôže slúžiť ako forma pomsty, trestu (túto funkciu plní trestné konanie) a likvidácie škodcu (a jeho rodiny). Jedným z kritérií určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia byť aj reálne možnosti a motivácia povinného poskytnúť žalobcom aspoň nejakú satisfakciu náhradou nemajetkovej ujmy (čo je dôležité i z jeho hľadiska), inak hrozí demotivácia povinného hľadajúceho únik pred povinnosťou. Súd prvej inštancie je však pri rozhodovaní viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý vyslovil, že žalobcom „patrí nemajetková ujma v oveľa vyššej sume“ (bez bližšej konkretizácie spojenia „vyššia suma“). Preto súd týmto rozhodnutím uložil žalovanému nahradiť každému zo žalobcov nemajetkovú ujmu vo výške 10 000 Eur. V prípade, že sa toto rozhodnutie stane právoplatným, bude mať každý zo žalobcov voči žalovanému právo na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 14 000 Eur. Túto sumu (z pohľadu žalovaného 42 000 Eur) nemožno považovať za „cenu života manžela a otca žalobcov“ a úplnú náhradu za traumu, ktorú žalobcovia utrpeli, ale za sumu primeranú okolnostiam prípadu i osobným a sociálnym pomerom strán. Táto výška náhrady nemajetkovej ujmy je nižšia ako žiadajú žalobcovia (preto vo zvyšku súd žalobu zamietol), ale dáva nádej, že toto súdne rozhodnutie nezostane len nevykonateľným a formálny aktom.

12. Pretože v doterajších rozhodnutiach aplikovaný § 142 ods. 3 O.s.p. nemá v aktuálnom procesnom predpise „nástupcu“, nemal súd inú možnosť ako pri rozhodovaní o trovách konania aplikovať § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia žiadali náhradu nemajetkovej ujmy (spolu) v sume 132 794 Eur, súd im priznal (so započítaním právoplatne prisúdenej náhrady v sume 3 x 4 000 Eur) náhradu nemajetkovej ujmy (spolu) v sume 42 000 Eur. Z toho vyplýva, že žalobcovia v konaní uspeli v rozsahu 32% a v tomto pomere im súd priznal právo na náhradu trov konania. O výške náhrady trov rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia, písomne na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, čo sa ním sleduje, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu ho napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a musí byť podpísané. Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby realizovala jej procesné práva tak, že bolo porušené právo na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla zaviniť nesprávne rozhodnutie,
e) súd nevykonal dôkazy navrhnuté na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd dospel na základe dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, lebo sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,
i) právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písmenách a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.